<u>ב״ה</u>

**39. פרשת חוקת. ״אני באמת רוצה אבל ...״**

כל אחד יודע כי מצוות התורה מתחלקות לשני סוגים עיקריים, ולפי הגדרת הרמב״ם: מצוות שכליות ומצוות שמעיות. המצוות **השכליות** הן המצוות שגם שכל אנוש מבין אותן, מחייב ומצדיק אותן. מצוות אלה נקראות גם 'משפטים': למשל, לא תרצח, לא תגנוב, כיבוד אב ואם וכו'. לעומתן, המצוות **השמעיות** הן המצוות שאין השכל של אדם מבין, מצוות אלה נקראות 'חוקים'.

המצווה הקלסית השמעית בה מתחילה פרשת חוקת, היא מצוות פרה אדומה. עליה אמרו חז״ל: ״חוקים שחקקתי לך - אין לך רשות להרהר בהם״. הרי עצם עניין פרה אדומה, הוא בלתי מובן: מחד, היא מטהרת באפרה את הטמאים ומאידך היא מטמאה את כל מי שעסק בה. זהו דבר פלא!

המעניין הוא כי מבחנו של אדם מישראל שומר תורה ומצוות הוא דווקא **בחוקים ולא במשפטים**. אם אדם מקיים מצוות כיבוד הורים, אפשר לומר שרגש אומר לו לעשות כך, או משום שהמוסכמה החברתית היא כזאת, או אולי מצפה בסתר לבו שילדיו אחריו ינהגו כלפיו כשם שנהג כלפי הוריו.

אם אדם משיב אבדה, גם זאת היא מוסכמה חברתית ויתכן שירגיש הרגשה טובה. לפעמים, גם יבוא על שכרו, ולו בטפיחה אחת על הכתף. כל אלה עדיין אינם מוכיחים שהאיש ההוא מאמין, ירא שמיים ושומר תורה ומצוות, אלא כך נהג כי נראה לו הגיוני ומוסרי.

כאמור, המבחן האמתי הוא על החוקים. כך אמר רבי אלעזר בן עזריה: ״לא יאמר אדם אי איפשי (איני רוצה) ללבוש שעטנז, אי אפשי לאכול בשר חזיר, אבל יאמר איפשי (אני באמת רוצה)! ומה אעשה, ואבי שבשמיים גזר עליי (לא לעשות זאת) (ספרא, פרשת קדושים, פרשה י).

במילים אחרות, אל תגיד בשר החזיר אינו היגייני, אינו אסטטי, שומני מידי. אל תאמר, שעטנז? העירוב בין צמר לפשתים אינו נוח לגופי או לאקלים. אמור ״**איפשי ואיפשי ומה אעשה**״? הקב״ה ציווה על כך כי אמרת ה' צרופה. המצוות לא ניתנו אלא כדי לצרף בהן את הבריות. זוהי תפקידה של המצווה: להפוך את האדם בכור היתוך של עשייה לאדם מאמין, וממילא מוסרי יותר. הוא מקיים את המצוות לא משום שנוח לו ולא משום שהוא מבין אותן, אלא משום שהקב״ה ציווה.